

Žene u Ostrovu udruživanjem menjaju vlastiti i život svoje lokalne zajednice

Tema Srпкиnje i društveno ženski odnosi odvodi nas u Ostrovo, selo na području Vukovarsko-sremske županije, gde otkrivamo kako su žene same kreirale aktivnosti i uključile se u društveni život zajednice.

Od **Jadranka Jaćimović-Ivan** - децембар 21, 2022

Život u ruralnim delovima **Hrvatske** nije isti u odnosu na onaj u razvijenijim gradskim sredinama, krasi ga specifičnosti u kojima se prepliću prednosti i nedostaci. U toj petlji lepoga i teškoga nalazi se život žene i način na koji se one prilagođavaju ili suočavaju sa tim specifičnostima.

Da su pripadnice nacionalnih manjina izložene višestrukoj diskriminaciji u hrvatskom društvu, [potvrdila je za naš portal i pravobraniteljka za ravnopravnost polova Višnja Ljubičić](#). Pitanja kako žive **Srпкиnje** i da li i na koji način učestvuju u životu lokalne zajednice u ruralnim delu države odvodi nas u mesto **Ostrovo**. Ovo selo nalazi se u **opštini Markušica** svega nekoliko kilometara udaljeno od tri grada; **Vukovara, Vinkovaca i Osijeka**. Prema poslednjem popisu stanovništva ovde živi 408 stanovnika od kojih je 98% Srba. Uglavnom se bave poljoprivredom, a oni koji su zaposleni, srednjoškolci i studenti gravitiraju prema obližnjim gradovima. Zanimljivost koja nas odvodi baš u Ostrovo je ta da je ovde osnovano najmlađe udruženje žena koje na području **Vukovarsko-sremske županije** okuplja pripadnice srpske zajednice. Žene, uglavnom domaćice, nisu dovoljno uključene u društveni život objašnjavaju nam naše sagovornice **Snežana Jovanović** i **Maja Alić** koje su i glavni krivci što je u februaru 2022. godine ovde zaživelo **udruženje „Nura“**.

– U Vinkovcima smo skoro svaki dan, takođe posećujemo Vukovar i Osijek. Pre rata je 95 odsto stanovništva radilo u jednom od ta tri grada, a najmanje njih se bavilo poljoprivredom, to je bilo usput. Imali smo odličnu saobraćajnu vezu za putovanje ka gradovima. Danas je manje zaposlenih, posebno kada pričamo o ženama. One su sada više **domaćice, žene starije dobi koje su već u penziji**. Njihovu svakodnevnicu mogu da opišem ovako; ujutro ustajanje i odlazak u jedinu trgovinu u selu. Posećuje nas pokretna trgovina koja ide kroz ulice i to svi iščekuju poput nekog događaja. Svi se tako ujutro sretnu, popričaju, kupe ko šta treba i onda se svako vraća svom poslu u domaćinstvu – priča nam Snežana koja dodaje da život u maloj sredini ipak ima i svoje prednosti.

– Prednost su mir, prisniji je odnos među komšijama, svi se uglavnom manje-više znaju. Deca mogu slobodno da se kreću, da se igraju na ulici, idu na igralište, ne mora ih se voziti u školu i vraćati iz nje. Svi međusobno paze jedni na druge, poput rođaka i ukoliko se nešto i desi uvek je komšija tu da odreaguje – dodaje Snežana.

Mnoge žene su društveno neaktivne

Kada je u pitanju društveni život u selu Ostrovo kreatori dešavanja koja okupljaju najveći broj stanovnika pa i onih iz okolnih mesta su **Kulturno-umetničko i Lovачko društvo**.

– Svi su željni takvih okupljanja i te manifestacije budu veoma dobro posećene. Nemamo čak ni kafanu. Nekoliko godina smo razmišljale da trebamo da se organizujemo kako bi imali svoje aktivnosti. Međutim, sve su to velike obaveze i zato nam je trebalo vremena. Uspete smo se da se dogovorimo i pokrenule smo naše udruženje žena. Osnivanje nije komplikovano, trebao nam je Statut i određene odluke, obratili smo se pravniku koji nam je sve pomogao. Vrlo brzo smo sve rešili i 17. februara ove godine smo osnovali udruženje žena Nura Ostrovo. Kroz centar našeg sela prolazi **potok koji se zove Nura**, iako nema vode zadnjih godina mi smo simbolično izabrali baš to ime za udruženje – kaže **članica Upravnog odbora ovog udruženja žena Snežana Jovanović**.

Za manje od godinu dana u ovoj organizaciji građana okupilo se dvadesetak žena čije je život postao aktivniji zahvaljujući raznim aktivnostima. Međutim, mnoge se još uvek teško uključuju u dešavanja unutar lokalne zajednice.

– Neke žene ne mogu da se odvoje od kuće i malo društveno pokrenu, ali kroz različite radionice pokušavamo da ih što više zainteresujemo. Sastajemo se jednom ili dva puta nedeljno, sve zavisi da li nešto trenutno planiramo. Organizovale smo **3. septembra prvi Etno vašar** i na našem smo štandu **izlagale proizvode sa kreativnih radionica**, bio je to period kada smo se često sastajale. Učile smo **dekupaž tehniku, sakupljale lekovito bilje i lavandu i izrađivale ručne radove**. Manifestacija je bila baš posećena, bilo je ljudi i iz okolnih i drugih mesta. Imali smo veliku ponudu, starinske kolače, jela, kulturno-umetnički program, a gostovalo nam je i pet drugih udruženja žena. Deo žena koje su u našem udruženju su članice i drugih udruženja i one su uvek aktivne, dok velika većina sve gleda sa nekom rezervom i veoma malo su uključene u društveni život. Mislim da je razlog tome možda nedostatak osećaja za zajednicu ili imaju svoj zatvoreni društveni krug ljudi, razni su razlozi i teško je to razumeti – iskrena je Snežana koja je veoma aktivna u svojoj zajednici.

„Povod za osnivanje udruženja je bio da ženama otvorimo neka vrata”

Podršku u radu udruženja, aktivnostima i pokretanju novih dešavanja u svom rodnom mestu daje i Maja Alić. Ova mlada žena društveno je aktiva, po zanimanju je bibliotekarka zaposlena u Srpskom kulturnom centru u Vukovaru u biblioteci „Zaharija Orfelin” i kaže da joj je uključenost u društveni život veoma važna.

– I te kako mi je to važno. Ranije, dok sam bila mlađa, nisam nešto posebno marila za to. Što sam starija, sve mi je bitnije da budem uključena u društvene aktivnosti i uvek tu za našu zajednicu. Na nama svet ostaje, neko mora i našu decu da nauči da se moramo boriti jedni za druge, preneti im iskustva i želju da budu deo onoga što mi u ovim

trenucima stvaramo – priča Maja koju smo pitali koliko je novoosnovano udruženje u Ostrovu pomoglo u osnaživanju žena?

– I jeste, i nije. Zависи od pojedinca do pojedinca. Mislim da je to veliki problem u društvu. Generalni stav je da su žene one koje treba da budu u kući, da brinu o deci, mužu, kućnim poslovima. Nemam ništa protiv toga, ali imam protiv toga da se žene učaure i vežu samo za kuću. Povod za osnivanje udruženja je bio da otvorimo vrata ženama, da izađu malo, da se družimo, da učimo. Uz kreativne radionice, predavanja i putovanja, zaista možemo puno toga da doprinesemo i da se osnažimo, ali nije sve to tako kako smo mi zamislile. Naravno, postoje žene, čak i više od 50 odsto, što mi je drago da kažem, koje ne misle na taj način, koje se trude, uspevaju. Nije sve tako crno, verujem da ćemo uspeti u svom naumu da što više žena uključimo i povežemo se sa ostalima. Ovim udruživanjem želimo podići svest žena. Zajedno smo jače i zajedno možemo sve – kaže Maja koja je nakon školovanja pokušala da se zaposli i poveže i sa većinskim narodom, ali i pored upornosti u tome nije uspela. Njen život i posao ostali su usko vezani za srpsku nacionalnu zajednicu.

Maja Alić stoji prva s leve strane; Snežana Jovanović stoji druga s leve strane

– Mnogo mi je bilo bitno da ostanem u okviru zajednice i da se u okviru mojih mogućnosti aktiviram. Samo zaposlenje u **biblioteci „Zaharija Orfelin“** u okviru **Srpskog kulturnog centra** je u velikoj meri doprinelo rastu moje želje za društvenim aktivnostima i rastu svesti o mom identitetu. S ponosom izjavljujem da sam žena, Srпкиnja i pravoslavka i nadasve čovek! Pre ovog zaposlenja pokušavala sam pronaći posao, ali većinom bezuspešno ili su to bili poslovi od po nekoliko meseci koji bi završili kada bi ugovor istekao bez mogućnosti produžavanja – objašnjava Maja Alić.

„Na svakom koraku osećamo neravnopravnost u poređenju sa većinskim stanovništvom“

Obe naše sagovornice uključene su i u politički život svoje lokalne samouprave. Svesne potrebe za delovanjem upustile su se u osnivanje udruženja na šta ih je, između ostalog, podstakao i veliki **projekat Žene sa istoka u**

organizaciji Negoslavčanki. Ovaj je program povezoao gotovo sva udruženja žena na području **Vukovarsko-sremske i Osječko-baranjske županije.** Imale su u realizaciji svojih ideja pre svih podršku drugih žena. Kao pripadnice srpske zajednice nisu pošteđene ni diskriminacije na verskoj ili nacionalnoj osnovi koja je svakako uticala na život žena u ovom malom mestu. Neke su se povukle u svoja „četiri zida“ ili se plaše izlaska iz lokalne zajednice gde su većinsko stanovništvo.

– U mom slučaju nije tako, borim se i probijam na sve strane. Ali, u slučaju naših mama i baka, jeste. Rat je imao veliki uticaj na to. Po njihovim pričama, mnoge od njih se nisu vratile na stare poslove samo zato što su Srпкиnje i pravoslavke ili zato što su bile „tehnološki višak“. Vremenom su se prilagodile i navikle, stvorile svoj kineski zid u okviru naše zajednice. Novije generacije podnose to na sasvim lakši način. Borimo se, ne odustajemo! Kada smo poražene, odbačene ili omalovažavane, to nam je samo motiv da krenemo jače i da budemo primećene, da se i naš glas čuje. Posledice u našem slučaju nekad budu i dvostruke. Samim tim što smo i žene i Srпкиnje. Dvostruka diskriminacija! Mislim da je ženama izuzetno teško raditi negde gde moraš da paziš kako pričaš, plaši se da kažeš kako se zoveš i iz kojeg mesta dolaziš, kako te zbog toga ne bi izolovali, i da ostatak radnog veka ne bi provele u tako toksičnoj radnoj atmosferi – kaže Maja, a njene reči potvrđuje i Snežana Jovanović.

– Zaštićene smo dok smo u svom mestu, deca idu u naše škole, ali svi smo različiti i neko možda i zbog toga ne voli da se društveno izlaže. Na svakom koraku osećamo tu neravnopravnost u poređenju sa većinskim stanovništvom. Pre rata sam radila u Vinkovcima kao komercijalista, posle toga u Opštini Mirkovci i posle 97. godine još godinama nisam radila bez obzira što sam u traženju posla bila veoma uporna. Sada, 18. novembra, **išarana nam je tabla naziva mesta na ulazu u selo ustaškim simbolima** i porukama mržnje na nacionalnoj osnovi. Takođe, tokom svetskog fudbalskog prvenstva kada bi Hrvatska pobedila vozili bi se kroz selo, slavili i provocirali – priča Snežana.

Život u većinskom srpskom mestu pripadnicama našeg naroda usmerio je život određenim tokom. Neke žene su prihvatile mirniji život, isključile se iz društvenih aktivnosti, mnoge su se odrekle prava odlučivanja i kreiranja društvenog života u najvećoj meri zbog neravnopravnosti i diskriminacije koju su osećale. Postoje i one koje čine suprotno, žele da utiču i grade bolji, kako vlastiti, tako i život zajednice.

Samoorganizovanje i delovanje kroz udruženja građana jedan je od puteva u borbi za bolji položaj žena u društvu i jedan od načina da se menjaju stvari u lokalnoj zajednici. Kako naše sagovornice tvrde, potrebno je da žene shvate da su ravnopravne i da imaju ista prava kao svi drugi građani i građanke u Hrvatskoj, ali za takav života moraju same da se izbore. Žene su to oduvek činile.

Ovaj tekst je napisan uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa poticanja novinarske izvrsnosti.